

CAPUT VIII.

SIT NE VOLUNTAS ABSOLUTA DANDI GLORIAM ELECTIS, PRIMUS ACTUS, QUEM DEUS HABET ERGA HOMINES, QUI SALVANTUR.

1. *Status questionis.* — Explicata scientia, quam necesse est in divino intellectu præsupponi ante totam prædestinationem: dicendum est de actibus voluntatis. Nam sicut libertas formalis in sola est voluntate, ita etiam constat prædestinationem vel in illa esse, vel in aliquo ejus actu initium sumere. Quia igitur gloria, seu beatitudo finis est gratiæ, et omnium donorum ejus, et finis solet prius amari, quam media, ideo videndum est, an primus actus, quem divina voluntas habet circa homines, qui saltem cum effectu consecuturi sunt, versetur circa ipsammet gloriam prius ratione, quam circa media divinæ gratiæ. Ut autem tollatur ambiguitas vocum, suppono sermonem esse de voluntate absoluta et efficaci, et non tantum de voluntate simplicis complacentiæ. Nam, quod aliqua voluntas antecedere debeat, nemo est qui dubitet: sed illa potest esse simplex affectus, seu conditionata voluntas, quam Deus etiam habet erga eos qui non salvantur: et illa etiam dicitur in quodam sensu voluntas beneplaciti, quia Deus ex se illam habet, et per illam vult homini bonum magnum, quantum ex se est. Quod ergo inquirimus est, an circa homines, qui salvantur, non habeat Deus solum talem affectum simplicem, sed potius absolutum decretum de felicitate eorum, ita efficax, ut illo posito infallibile sit, fore salvandos. Solet autem hoc decretum Dei in Scriptura per antonomasiam vocari: *Bona voluntas Dei, Beneplacitum ejus, Dilectio Electio et Propositum*, de quibus vocibus nonnulla controversia est, an diversa significant, de qua re, in capite decimo, pauca dicemus. Nunc vero ab illa quæstione abstrahendo, indifferenter illis vocibus utemur.

2. *Ratio dubitandi.* — Ratio ergo dubitandi est, quia vel hæc dilectio Dei est necessaria, ut homines salventur, vel non: primum dici non potest, ergo non est ponenda in Deo talis dilectio. Probatur minor, quia si talis dilectio est necessaria ad salutem, quos Deus ita non dilexit, salvari non possunt, quia non habent ex Deo omnia ad salutem necessaria, sine quibus salvari non possunt. Consequentia vero probatur: quia si talis actus necessarius non est, imprimis sine fundamento ponitur, quia

nec ex revelatione habetur, neque ex effectibus colligitur. Deinde est superfluum, quia Deus circa eos, qui salvantur, necessario habet voluntatem aliam dandi illis gloriam propter merita prævisa, quia in tempore confert propter merita: ergo ab æterno voluit dare propter eadem merita jam præcognita: ergo superfluum est alius actus, qui antecedit præscientiam meritorum. Imo hinc videtur ulterius concludi, talem actum esse impossibilem, quia ex vi illius nulla mutatio in creatura sit, quandoquidem quidquid sit in prædestinatis, sine illo fieri potest. In voluntate autem divina nullus potest esse actus liber, nisi per aliquam mutationem creaturæ. Quod patet, quia ex tali actu consurgit nova aliqua relatio inter Deum et creaturam, saltem relationis: nova autem relatio inter duo extrema esse non potest sine mutatione alterius, sed per talem actum non mutatur Deus: ergo necesse est, mutari creaturam: ergo si actus non est necessarius ad mutationem creaturæ, nec possibilis est.

3. *Prima opinio.* — In hac re prima opinio est negans, habere Deum decretum dandi gloriam, quod et sit absolutum, et in aliquo signo rationis, vel præcedat, vel sequatur præscientiam et voluntatem meritorum, et aliarum gratiarum, quæ conferuntur prædestinato. Unde (inquiunt) auctores hujus sententiæ, supposita scientia simplicis intelligentiæ et scientia conditionata futurorum contingentium, Deum unico decreto simplicissimo consummare prædestinationem uniuscujusque hominis salvandi: quo decreto vult illi seriem aliquam mediorum, quibus per dictam scientiam præcognovit, infallibiliter consecutorum hominem gloriam, si talia media illi conferrentur. Unde per hanc voluntatem Deus vult prædestinato gratiam et gloriam: non tamen prius gloriam, quam media gratia, etiam secundum rationem.

Prima ratio opinionis. — Fundamentum eorum est, quia Deus vult illa omnia cum necessaria connexionione, ita enim vult gloriam, ut non velit illam sine meritis, et ita vult merita, ut non velit illa sine sua vocatione, et adjutorio et nostra cooperatione: ergo impossibile est, ut voluntas absoluta dandi gloriam prædestinato in aliquo signo rationis præcedat. Patet consequentia, tum quia id, quod sine alio esse non potest, non est simpliciter prius: tum etiam quia talis voluntas, si concipitur ut prior, necessario est concipienda ut conditionata, scilicet, si habuerit merita, vel si cooperatus fuerit usque ad mortem.

4. *Rejicitur opinio.* — Hæc sententia neque habet firmum fundamentum, neque est apta ad explicandas rationes divinæ providentiæ et prædestinationis, quas nos sine aliquo ordine prioris et posterioris, fundato in habitudine, vel causalitate ipsorum effectuum inter se, explicare non possumus. Aut ergo hæc opinio in universum negat in voluntate Dei et intellectu hæc signa rationis, vel non. Primum est contra communem sententiam theologorum, quam, ut opinor, sufficienter probavit in primo tomo, tertiæ partis, disp. 5, sect. 4. Neque dicti auctores hoc videntur intendere: nam fatentur, Christum Dominum prius ratione esse prædestinatum, quam alios homines, et in reprobis prius ratione prævidisse Deum, et consequenter etiam permisisse eorum peccata, quam voluerit eorum damnationem. Si autem hæc signa in universum non negantur, neque in præsentis negotii negari possunt: nam sub illo decreto comprehenduntur plura objecta inter se subordinata tanquam finis et media: ergo necesse est, intelligere finem prius ratione esse intentum, quam media sint electa, quia finis est propter se, media autem propter ipsum. Unde in ordine intentionis media pendet a fine intento: finis autem non pendet a mediis electis: ergo necessario est prius intelligenda voluntas Dei, ut versatur circa gloriam, quam respicit ut finem, quam ut versatur circa beneficia gratiæ, quæ elegit, ut media. Confirmatur et declaratur, quia per scientiam illam conditionatam cognovit Deus non tantum unum ordinem mediorum, per quæ posset infallibiliter perducere electum ad tantam gloriam, sed plures et fortasse infinitos: ergo decretum illud, ut determinatur ad gloriam, est per se independens ab acceptatione hujus, vel illius ordinis mediorum: ergo secundum se est prius, quam voluntas dandi talia media determinata.

5. *Respondetur ad fundamentum sententiæ.* — Unde facile respondetur ad fundamentum illius sententiæ sumptum ex connexionione mediorum: negamus enim, voluntatem dandi gloriam esse necessario conjunctam cum electione talium mediorum: alia enim electio sufficeret ad complendam illam intentionem. Deinde, licet in illa intentione virtualiter includuntur voluntas mediorum, seu meritorum et gratiarum, non tamen formaliter, quod satis est, ut sit ratione prior, sicut in nobis intentio finis etiam includit virtualiter voluntatem mediorum, saltem in communi, et nihilominus est simpliciter prior electione mediorum,

et in nobis esse potest prior tempore propter imperfectionem nostram: ergo in Deo prior erit secundum rationem. Ac denique ob eandem causam illud decretum, ut præcise terminatum ad gloriam, non est conditionatum, sed absolutum: quia licet effectus gloriæ in re ipsa conferendus non sit, nisi posita tali causa, vel conditione; tamen hæc ipsa conditio est etiam absolute volita, saltem implicite et virtualiter per illum actum. Vel aliter (et in idem redit) actus ille circa finem talis est, ut obliget voluntatem ad eligendum media aliqua efficaciam, per quæ illa intentio efficax impleatur. Quando autem decretum de fine hujusmodi est, et quando ipsa conditio comprehenditur hoc modo sub objecto ejus, non potest dici actus conditionatus, sed absolutus respectu objecti adæquati. Sicut in effectibus naturalibus, quando Deus intendit pluviam, verbi gratia, et ideo ordinat causas elevantes vapores et congregantes nubes: illa intentio absoluta est ex sententia omnium, quanquam effectus non sit ponendus sine hac, vel illa conditione. Quia illam intentio virtute ita complectitur hanc conditionem, ut ex se infallibiliter inferat providentiam necessariam, ut talis conditio ponatur, et hoc est manifestum signum voluntatis absolutæ: sic ergo se habet decretum illud circa prædestinatos.

6. *Objectio.* — Sed aiunt, inter voluntatem finis et mediorum, non intervenire ordinem prioris et posterioris, etiam secundum rationem, nisi ubi inter intentionem et electionem mediat inquisitio mediorum ac tandem electio. At in Deo non invenitur hæc imperfectio, sed ante omnem voluntatem finis, et mediorum supponitur in eo perfectissima comprehensio et actualis consideratio mediorum omnium, per quæ potest homo ad gloriam infallibiliter perducere, si ad eam efficaciter eligatur, sicut ergo in Deo necessarium non est, ut dilectio ad gloriam secundum rationem sit prior quam præscientia mediorum efficacium, ita etiam non est necessarium, ut sit prior ratione illa dilectio ut terminata ad finem, quam ut terminata ad media. Et confirmatur ac declaratur, quia ita se habet finis in operabilibus seu diligibilibus, sicut principia in speculabilibus, at Deus licet sciat effectum per causam, non prius scit causam quam effectum, quia scit effectum in causa: ergo similiter, licet velit finem per media et media propter fines, non prius vult fines quam media. Quia sicut in scientia non est causalitas, etiam secundum rationem, inter scientiam causæ et effectus, sed habitudo causæ, et effec-

tus est tantum in objectis ipsis inter se: ita inter voluntatem finis et mediorum ex parte actus divini, non est causalitas, etiam secundum rationem, sed tota habitudo est inter ipsas res volitas.

7. *Solutio.*—*Attributum quod est ratio alterius est prius illo.*— Respondetur, falsum imprimis esse quod assumunt, oportere ut intercedat consultatio inter intentionem finis et electionem mediorum, ut sit inter illas ordo rationis. Quod probatur primo. Quia in Deo, ut unum attributum sit prius ratione alio, satis est, ut secundum continentiam eminentem et virtuales distinctionem rationis, unum sit ratio alterius, quomodo intellectus est prior ratione voluntate, et misericordia dicitur esse prior quam justitia, nec necesse est ut inter illa aliquid aliud intercedat: ergo etiam inter actus liberos, ut unus sit prior alio, satis est ut et possint ratione distingui cum fundamento in re propter distinctionem objectorum et contingentiam virtuales: et quod unus sit ratio alterius, etiamsi inter illos non interveniat alius tertius actus, vel ejusdem, vel alterius potentiae. Ita vero se habent intentio finis et electio mediorum, sive sint omnino efficaces et absolute, sive aliquo modo conditionate, quia media ut media non eliguntur, nisi propter finem intentum: atque ita ratio volendi medium, ex parte eligentis, est intentio finis, ergo necesse est secundum rationem supponi intentionem.

8. Nec refert quod finis sit volitus dependenter a mediis, nam omnis finis hoc habet quod est volitus aliquo modo dependenter a mediis, ergo vel nunquam intentio finis absoluta præcedit in nobis ordine naturæ ad electionem mediorum, quod dici non potest: vel id non obstat, quominus in Deo intentio efficax finis ordine rationis præcedat. Et ratio est, quia illa dependentia finis a mediis, est in executione, non in intentione: et ideo non obstat, quominus finis, qui non est, nisi per media acquirendus, prius in se intendatur quam media ad illa eligantur vel acceptentur. Eo vel maxime, quod interdum illa media sunt multiplicia et ex vi intentionis finis, non necessario eligitur hoc potius quam illud, sed ex libertate voluntatis, et ideo recte intelligitur voluntas prius ratione efficaciter determinari ad finem quam ad certa media. Satisque est, ut dicebam, quod in illa intentione includatur virtute voluntas mediorum in genere, sine determinatione ad hæc, vel illa. Unde quando contingit, medium esse unum tantum, accidentarium id est, et non tollit, quin ratio intentionis per se sit independens a

voluntate determinata medii, hoc autem satis omnino est ad proprietatem rationis.

9. Secundo: nisi ita dicamus, nunquam in Deo distinguere poterimus, unum esse prius ratione alio propter solam habitudinem finis: itaque non bene dicemus, Deum prius ratione voluisse gloriam, et exaltationem Christi, quam passionem ejus: quia revera non voluit gloriam, et exaltationem Christi, nisi ut acquirendam per passionem: loquor enim de gloria corporis, illam enim per sua merita acquisivit, ergo et Deus illum ita ordinavit, et voluit. Similiter sequitur, Deum non prius voluisse, Christum esse hominem, quam virginem esse matrem Dei et ad illam mittere angelum, et quod ipsa daret consensum: quia non voluit incarnationem, nisi dependenter ab his mediis, ut in re ipsa ponenda erat. Et simili ratione dicere non poterimus, Deum prius elegisse Virginem in Dei matrem, quam decreverit illam sanctificare in utero matris, et Virginem, ac innocentem, et humilem custodire: quia non voluit ei illam dignitatem, nisi dependenter ab his mediis, et dispositionibus, imo et a libero consensu ejus. At constat, hæc omnia rectissime dici, quamvis in eis non procedat Deum ex intentione ad consultationem, et inde ad electionem, ergo illud fundamentum nullius momenti est ad tollendum rationis ordinem.

10. Tertio addo, etiam in hominibus non esse necessarium, ut interveniat consultatio inter intentionem, et electionem, ut sit ordo non solum rationis, sed etiam causalitatis, et naturæ, vel temporis inter illos duos actus. Quia illi sunt re ipsa distincti, etiam si non intercedat consultatio: et habent ordinem per se, ita ut unus ab alio oriatur, ergo hoc satis est ad ordinem naturæ. Quod ita declaro. Ponamus, hominem sapientissimum, et prudentissimum, qui prius, quam statuat secum de consequendo, aut procurando aliquo fine, verbi gratia, de salute, dignitate, etc., optime novit omnia media, quibus potest talis finis procurari, simulque sciat, quæ media sint meliora, vel difficiliora, ac denique convenientiora. Hic ergo homo, si velle incipiat, prius statuit de fine, quam de mediis, et in illo intentio finis antecedit, ordine saltem naturæ, electionem mediorum. Quin potius contingere potest, ut consultatio quasi speculativa antecedit intentionem finis reipsa conceptam: et quod facto iudicio de tota utilitate, vel convenientia mediorum, voluntas incipiat deliberationem suam, tam circa finem, quam circa media: et tamen

etiam tunc incipit a fine, eritque prior secundum rationem intentio finis, quam electio mediorum, quia etiam tunc est causa, vel ratio ejus. Talis vero est in Deo scientia, quæ antecedit omnes actus liberos, est enim quasi speculativa formaliter, sufficiens tamen ex parte objectorum, quæ proponit ad excitandum effectum, seu ad proponenda voluntati objecta, in quæ tendat, ergo ratione objecta ipsa natura sua postulant: nam scientia, quæ antecedit, non potest impedire in Deo ordinem rationis in actibus voluntatis, quia ille ordo nec repugnat Deo secundum se, nec alias ex generali aliqua ratione repugnat illis actibus: velut in hominibus ostensum est.

11. *Obiectio.*—*Satisfit.*— Dices, in Deo non antecedere tantum scientiam de convenientia vel utilitate mediorum, sed etiam antecedere scientiam conditionatam de futuro eventu ex vi talis medii, si applicetur, quæ scientia in homine non antecedit. Respondeo, imprimis hoc esse impertinens, quia illa scientia futurorum sub conditione, non alia ratione juvat ad intentionem, vel electionem, nisi in quantum proponit talia media, non solum ut utilia possibiliter, sed etiam ut certa seu ut infallibiliter deservientia ad consecutionem finis, hoc autem non tollit, quin finis sit ratio volendi talia media, qualiacumque illa sint, et cognoscantur: ergo nec tollit ordinem rationis, qui in tali ratione volendi præcise fundatur. Deinde addo, etiam in homine posse similem scientiam antecedere homini proportionam, nam si medium sit causa naturalis agens, poterit cum certitudine cognosci, quid factura sit, si applicetur: si vero sit causa libera, seu contingens, poterit saltem per cognitionem conjecturalem, et probabilem præjudicari, quid in tali occasione factura sit talis causa: quæ cognitio homini sufficit ad suam electionem, quia incertæ providentiæ nostræ, et ita servatur eadem proportio. Denique licet contingat, in homine antecedere hanc conditionalem certissime cognitam, *si talis finis intendatur, necesse omnino est, tale medium eligere*: nihilominus voluntas humana de utroque actu determinans incipit intendendo finem, et illa intentio præcedit secundum rationem electionem medii, quantumvis necessarii, quia est suo modo causa ejus: et licet fingatur non esse propria causa, sed uno actu velle tunc hominem finem, et medium; nihilominus secundum rationem talis actus prius terminatur ad finem, quam ad medium, quia

propter quod unum quodque tale, et illud magis, et illud etiam prius.

12. *In Deo potest reperiri scientia, quæ inter voluntatem finis, et mediorum intercedat.*— Ultimo adjungo, licet gratis demus, oportere, ut inter voluntatem finis, et medii intercedat aliqua scientia, ut sit ordo inter illas, etiam hoc in Deo reperiri aliquo modo, et sine imperfectione, per solum respectum et habitudinem rationis. Quod ita declaro, nam in Deo scientia futurorum absoluta est post decretum liberum Dei, multoque magis omnis scientia visionis, sive hæc sit de creaturis extra Deum existentibus, sive hæc de ipsis actibus liberis Dei, ut terminatis ad creaturas: nam Deus postquam vult libere aliquid extra se producere, statim scit, se id velle, videndo in se decretum, liberum, quod prius ratione non videbat, ut jam præsens et elicatum, nostro modo loquendi. Sic ergo dum intendit dare Petro gloriam; videt in se hanc intentionem: hæc autem visio, et scientia potest optime, et merito intelligi, ut media inter illam intentionem finis, et voluntatem mediorum, ergo jam intercedit aliqua scientia, quæ multo magis constituat ordinem rationis inter illam intentionem, et voluntatem mediorum. Minor probatur, quia volens medium non applicatur ad talem voluntatem medii ex vi finis, secundum se tantum spectari, sed ut voliti, nam finis non movet absolute ad volendum medium propter ipsum, nisi ut jam propter se, vel in se volitus: ergo necesse est, ut ad electionem ut sic, antecedit cognitio de fine, non tantum ut bono, sed etiam ut jam volito: ergo necesse est, ut antecedit scientia de ipsa intentione libera, per quam finis volitus est: ergo illa scientia intercedit secundum rationem inter electionem et intentionem.

13. Ex his ergo satis responsum est objectioni factæ. Ad exemplum vero illud de scientia effectuum in causa, dici imprimis potest, etiam esse priorem ratione scientiam causæ, quam scientiam effectus in illa. Deinde dicitur, non esse omnino eandem rationem, quia effectus sunt omnino determinati in causa, et ideo illa, ut talis est, non cognoscitur, nisi cum habitudine ad affectus. At finis ex se non determinat certa media, ut expositum est. Sciendum est autem, quod omnia, quæ adduximus, probant quidem, nullam esse rationem negandi in Deo ordinem rationis inter intentionem gloriæ, et electionem gratiæ, quæ est medium ad gloriam: non tamen probant illam intentionem debere esse efficacem: quod superest nunc cum

aliis auctoribus disputandum. Ubi etiam examinabimus aliud punctum hujus primæ opinionis, quatenus negat, decretum dandi gloriam esse posteriorem præscientia meritorum, et voluntate dandi prædestinatis gratiam, et alia media ad consequendam gloriam, nam hoc nobis probatur, ut in sequenti opinione dicemus.

14. *Secunda opinio.* — *Voluntas justitiæ est posterior voluntate misericordiæ.* — Est igitur secunda sententia, quæ docet voluntatem absolutam dandi gloriam non esse in Deo ante prævisa merita, et consequenter nec ante voluntatem dandi gratiam, a qua procedant illa merita: tamen post hanc præscientiam, et voluntatem meritorum et gratiæ, subsequi in DEO voluntatem dandi gloriam: et inter has voluntates esse rationis ordinem, et in illo posteriorem esse voluntatem dandi gloriam. Atque in hac posteriori parte dissentit hæc opinio a præcedenti, et mihi etiam valde placet, quoad hoc, sit credamus habuisse Deum aliquam voluntatem dandi gloriam electis post illorum merita prævisa, et post voluntatem dandi gratiam, existimoque esse communem sententiam, nec posse negari, ut infra declarabimus. Nunc breviter ostenditur, quia non possumus negare esse in Deo voluntatem dandi gloriam, quæ sit actus justitiæ, sive commutativæ, sive distributivæ: sicut est certum esse in Deo voluntatem puniendi et infligendi pœnam æternam, quæ est actus justitiæ vindictivæ. Sed illa voluntas haberi non potest, nisi post prævisa merita, cum perseverantia finali in gratia, quæ præscientia supponit voluntatem dandi gratiam, et merita, ergo talis voluntas dandi gloriam posterior est et illa præscientia, et voluntate dandi gratiam. Atque ita voluntas justitiæ posterior est quam voluntas misericordiæ, ut late prosequitur Augustinus, libro de Gratia, et libero Arbitr., cap. 5, 6, 7 et 8. Sicut in damnatis voluntas puniendi, quæ est justitiæ, supponit scientiam futurorum peccatorum, et hæc supponit voluntatem permittendi, quæ non est specialis misericordiæ, sed communis providentiæ. An vero hæc voluntas dandi gloriam debitam propter merita prævisa, pertineat ad prædestinationem, vel ad illam consequatur, quæstio est de modo loquendi potius, quam de re, de qua inferius dicemus.

15. Prior pars ergo hujus sententiæ, quæ negat antecedere absolutam voluntatem dandi prædestinatis gloriam ante præscientiam absolutam meritorum illorum, tractanda nunc est. Nec enim defuerunt antiqui theologi, qui illam tenerint, inter quos refertur Major, sed im-

merito, ut infra dicam. Tenuit vero illam Argentina in 1, dist. 41, art. 2, ubi etiam divus Bonaventura multum favet, et Alensis, 1. p., q. 28, Memb. 2, art. 2, et aliqui moderni constanter illam defendunt. Qui non negant, intentionem finis in aliquo signo rationis præcedere electionem mediorum, sed dicunt illam intentionem non esse absolutam, nec esse tantum circa prædestinatos, sed etiam circa reprobos, et æqualiter circa omnes, discrimenque inter eos in voluntate mediorum consistere. In hoc tamen ponunt differentiam internaturales, et liberos effectus, seu inter fines consequendos mediantibus causis naturalibus vel liberis: quod in naturalibus præcedit intentio Dei absoluta, et efficax circa finem, ex vi cuius applicatur media, quia illa connexio mediorum cum fine potest esse necessaria: at vero quando finis est obtinendus per merita, seu media libera, tunc repugnare dicunt, ut absoluta finis intentio præcedat. Ad hanc autem sententiam confirmandam adducunt ex Augustino varia testimonia, quæ nunc omitto, cum aliis conjecturis, de quibus alibi dixi latius.

16. *Prima ratio pro secunda sententia.* — Duæ igitur rationes sunt fundamentales. Una est, quia talis voluntas Dei absoluta, antecedens absolutam præscientiam meritorum, seu liberæ cooperationis, inferret necessitatem libertati repugnantem. Probatur sequela, quia posita illa voluntate, impossibile est, effectum non sequi: ergo necessario sequitur: nec satisfacet, qui dixerit, hanc esse necessitatem tantum consequentiæ, seu in sensu composito, quæ non repugnat libertati. Nam ex sententia Anselmi, libro de Concordia præscientiæ, et prædestinationis, necessitas ex suppositione est necessitas simpliciter, quando suppositio est antecedens, et prævenit hominis libertatem, quia tunc non est in potestate ejus. Nam si consequentia est necessaria, et antecedens non est in potestate mea, etiam consequens non est in mea potestate, sed necessario, ac simpliciter sequitur: illa autem voluntas absoluta Dei ponitur præveniens liberum consensum: ergo tollit libertatem.

17. *Secunda ratio.* — Alia ratio est, quia si Deus ex æternitate mere gratis, et absque prævisis meritis voluisset efficaciter dare aliquibus gloriam, etiam in tempore daret gratis, et sine meritis, quia ita dat in tempore, sicut in æternitate decrevit: constat autem secundum fidem gloriam in tempore non dari gratis, præsertim adultis: ergo neque in æternitate ita decreta est,

18. *Impugnatur secunda opinio.* — De conclusione hujus opinionis dicam inferius. Fundamentum autem ejus primum mihi valde displicet: nam supponit hoc principium, scilicet, *non posse Deum absolute prædefinire actum aliquem, vel effectum libere, vel per media libera in tempore efficiendum, nisi prius secundum rationem videat Deus absolute illum effectum esse futurum.* Quod imprimis est contra omnes fere theologos, præsertim antiquos, ut paulo post referam. Deinde variis exemplis ostendo esse falsum. Primo, certum est, Deum in eodem signo, in quo prædestinavit, Christum ut hominem Deum, prædestinasse illum gloriosum in anima, et in corpore, ut sumitur ex Augustino, tract. 405, in Joan., in fine, cum tamen in tempore non habuerit gloriam corporis, sine suis meritis. Et similiter, priusquam Deus prævideret mortem Christi futuram, præordinavit illum efficaciter ut redemptorem humani generis, quamvis illud munus non, nisi per opera libera præstandum esset. Datur ergo in Deo prædefinitio ad usum actuum liberorum ante præscientiam absolutam futuritionis eorum.

19. Secundo, Beatissima Virgo electa fuit ante prævisionem omnium meritorum ejus, ut esset mater Dei, cum tamen dignitatem illam non obtinuerit sine consensu libero, nec sine aliquo merito saltem de congruo. Quo exemplo coacti auctores contrariæ sententiæ, etiam hic fatentur illam voluntatem Dei non fuisse absolutam, sed solum affectum simplicem, quo optavit hanc foeminam concipere Verbum divinum, non quo id efficaciter prædefinivit. Sed profecto pugnant cum communi modo loquendi sanctorum, qui voluntatem illam electionem appellant. Imo Ecclesia dicit: *Elegit eam Deus et prælegit eam*: electio autem (juxta communem sensum in materia morali receptum) significat absolutam voluntatem.

20. Deinde Deus ante præscientiam meritorum, vel liberorum actuum Virginis, absoluta voluntate præfinivit Verbum carnem sumere, at non præfinivit hoc tantum confuse in communi, sed præfiniendo etiam in particulari, ut hanc carnem sumeret, non ex nihilo, sed ex foemina, et ex tali foemina, tum quia perfecta dispositio divinæ providentiæ hoc postulat, tum quia etiam beneficium incarnationis fuit ex sola sapientia, et charitate Dei, et maxime quoad præcipuas circumstantias ejus, quarum una est conceptio ex tali foemina: ergo Deus ex se totum hoc præfinivit, ac prædestinavit. Propter quod alibi dixi, Prædestinationem Virginis ad maternitatem divinam fuisse

conjunctissimam cum prædestinatione Christi. Imo valde probabile est, in eodem signo rationis fuisse Christum prædestinatum ut hominem, et ut filium Virginis, et simul prædestinatum esse, ut carnem sumeret, et ut eam sumeret ex purissimis sanguinibus Virginis, ac proinde prædestinationem Christi esse terminatam ad Virginem, saltem secundo, tanquam ad terminum relationis ejus, in quantum est filius hominis: vel certe, licet distinguantur duo signa rationis, unum, in quo Deus voluit Verbum fieri hominem, aliud in quo voluit, humanitatem ex tali foemina accipere, non est verisimile, inter illa duo signa intercessisse merita Virginis prævisa, et propter illa Deum absolute decrevisse modum illum sumendi carnem, sed sicut ex sola sua voluntate primum decrevit, ita et secundum. Nam sicut primum fuit radix omnium meritorum omnium hominum, et ideo illius prædestinatio non potuit cadere sub humana merita, ita secundum est radix omnium meritorum, et omnium gratiarum, quæ datæ sunt Virgini, et ideo non potuit illius prædestinatio sub meritum ejus cadere. Et confirmatur tandem, quia Deus, absoluta voluntate sua præfinivit tempus, et horam, ac momentum Incarnationis, juxta illud Pauli ad Galat. 4: *Ubi venit plenitudo temporis*; utique a Deo prædefiniti, ut omnes intelligunt, ergo multo magis præfinivit absolute maternitatem Virginis, præsertim quia, quod Incarnatio facta fuerit tali momento, non minus fuit dependens a consensu libero Virginis, quam quod fieret ex ipsa.

21. *Evasio quædam.* — Responderi aliter posset, Deum quidem hæc omnia præfinisse et absolute elegisse Virginem in matrem Dei, quia hi effectus per se non pendebant ex libero consensu Virginis, nec Deus in eo signo præfinivit illa facere medio tali consensu, sed absolute. Unde, licet per impossibile beata Virgo non fuisset præstitura consensum, nihilominus ex vi illius decreti fuisset facta mater Dei: et tunc maternitas non fuisset ullo modo primum meriti ejus, sicut nunc fuit: quod tamen non fuisset contra decretum illud, quo prædestinata, seu electa fuerit beata Virgo ad maternitatem divinam, quia non fuerat electa ad maternitatem sub ratione beneficii. Atque ita illa prædefinitio, ut sic non est de effectu per se dependente ab usu libero hominis prædestinati: et ideo non est eadem ratio de illo, quæ est de electione ad beatitudinem, quia, ut infra dicam, nunquam Deus præfinivit dare beatitudinem, nisi cum dependentia per se a